

RAPORT Z BADAŃ JAKOŚCIOWYCH

*Doświadczenia, wyzwania i potrzeby lektorów
języka polskiego jako obcego pracujących za granicą*

Projekt

Polski między językami

Program

NAWA – Promocja języka polskiego

Jednostka realizująca

Uniwersytet w Białymstoku

Kierownik projektu

prof. dr hab. Elżbieta Awramiuk

Autor raportu

dr Michał Bartłomiej Citko

Białystok, luty 2026

SPIIS TREŚCI

1. STRESZCZENIE	2
2. WPROWADZENIE	3
3. METODOLOGIA BADAŃ	5
3.1 METODA BADAWCZA	5
3.2 DOBÓR RESPONDENTÓW	5
3.3 NARZĘDZIE BADAWCZE I PRZEBIEG BADANIA	6
3.4 METODA ANALIZY DANYCH	7
4. WYNIKI ANALIZY	8
4.1 ANALIZA TEMATYCZNA	8
4.2 ANALIZA KORPUSOWA	12
5. WNIOSNKI Z BADANIA	15
6. OGRANICZENIA BADANIA	17
7. ANEKSY	18
ANEKS 1. SCENARIUSZ WYWIADU	18
ANEKS 2. ZESTAWIENIE CYTATÓW	20

1. STRESZCZENIE

Raport przedstawia wyniki jakościowego badania dotyczącego doświadczeń zawodowych lektorów języka polskiego jako obcego (JPJO) pracujących na uczelniach zagranicznych. Celem było rozpoznanie ich ścieżek zawodowych, praktyki dydaktycznej, kluczowych wyzwań oraz potrzeb rozwojowych, a także identyfikacja czynników wpływających na skuteczność nauczania i promocji języka polskiego.

Badanie objęło sześciu lektorów zatrudnionych w różnych ośrodkach. Przeprowadzono z nimi wywiady pogłębione, a uzyskany materiał językowy poddano analizie tematycznej oraz uzupełniającej analizie korpusowej (słowa kluczowe i listy frekwencyjne). Takie połączenie metod pozwoliło uchwycić zarówno dominujące wątki narracyjne, jak i charakterystyczne cechy językowe dyskursu lektorskiego.

Wyniki pokazują, że droga zawodowa lektorów ma często charakter nieplanowany i rozwija się stopniowo. Respondenci prezentują wysoki poziom samoświadomości i pragmatyzmu, łącząc refleksję nad ograniczeniami z poczuciem sensu wykonywanej pracy. Jednocześnie podkreślają, że język polski funkcjonuje na zagranicznych uczelniach jako język niszowy, często o ograniczonym wymiarze godzin. W obrębie studiów slawistycznych istotnym punktem odniesienia pozostaje język rosyjski, co wskazuje na konkurencyjne uwarunkowania instytucjonalne.

Lektorzy zwracają uwagę na zmieniający się profil studentów – rosnące trudności komunikacyjne, lęk przed mówieniem i ograniczoną autonomię edukacyjną. W konsekwencji coraz większego znaczenia nabierają kompetencje psychopedagogiczne oraz umiejętność pracy z grupą. Istotnym wątkiem jest także potrzeba sieciowania – lektorzy, często działający samodzielnie w swoich ośrodkach, postrzegają współpracę między ośrodkami jako ważne źródło wsparcia.

Ogólna wymowa badania jest realistyczna i konstruktywna: mimo ograniczeń organizacyjnych i instytucjonalnych lektorzy postrzegają swoją pracę jako wartościową i mającą znaczenie kulturowe. Wnioski wskazują na potrzebę dalszego wzmocnienia środowiska lektorskiego poprzez rozwój sieci współpracy oraz wsparcie kompetencji psychopedagogicznych.

2. WPROWADZENIE

Rozwój i utrzymanie obecności języka polskiego w środowiskach akademickich za granicą stanowi istotny element działań na rzecz promocji polskiej kultury, nauki i współpracy międzynarodowej. Lektorzy języka polskiego jako obcego (JPJO) pełnią w tym procesie kluczową rolę – nie tylko jako nauczyciele języka, lecz również jako animatorzy inicjatyw akademickich oraz przedstawiciele polskiej kultury w lokalnych kontekstach instytucjonalnych.

Specyfika pracy lektora JPJO poza granicami kraju jest złożona i uwarunkowana wieloma czynnikami: statusem języka polskiego na danej uczelni, liczbą godzin i studentów, profilem kształcenia, wsparciem instytucjonalnym, a także kontekstem społeczno-kulturowym kraju przyjmującego.

W związku z tym zasadne stało się pogłębione rozpoznanie doświadczeń zawodowych lektorów JPJO pracujących w różnych ośrodkach zagranicznych. Badanie ma charakter jakościowy i koncentruje się na analizie indywidualnych narracji sześciu lektorów zatrudnionych w odmiennych kontekstach akademickich i kulturowych. Taka perspektywa pozwala uchwycić nie tylko wspólne wzorce funkcjonowania lektoratów, lecz także specyficzne uwarunkowania lokalne, które wpływają na skuteczność nauczania oraz promocji języka polskiego.

Celem głównym badania było rozpoznanie doświadczeń zawodowych, wyzwań oraz potrzeb lektorów JPJO pracujących na uczelniach zagranicznych, a także identyfikacja czynników wpływających na efektywność nauczania i promocji języka polskiego w różnych kontekstach instytucjonalnych. Badanie miało również wymiar aplikacyjny – jego wyniki mogą stanowić podstawę do formułowania rekomendacji projektowych i systemowych, wspierających rozwój środowiska lektorów JPJO oraz zwiększających trwałość i widoczność polszczyzny w przestrzeni międzynarodowej.

W szczególności badanie koncentrowało się na:

- identyfikacji ścieżek zawodowych i motywacji lektorów,
- analizie specyfiki ich codziennej praktyki dydaktycznej,
- rozpoznaniu najczęstszych wyzwań dydaktycznych i organizacyjnych,
- identyfikacji potrzeb wsparcia i rozwoju zawodowego.

Zastosowanie wywiadów pogłębionych umożliwiło uzyskanie szczegółowych, refleksyjnych wypowiedzi respondentów, odsłaniających zarówno strukturalne uwarunkowania ich pracy, jak i indywidualne strategie radzenia sobie z wyzwaniami zawodowymi. Perspektywa jakościowa pozwala nie tylko opisać sytuację lektorów JPJO, lecz również zrozumieć znaczenia, jakie nadają oni swojej roli oraz procesom dydaktycznym, w których uczestniczą.

Wyniki badania stanowią zatem istotne źródło wiedzy dla instytucji wspierających lektorów, projektodawców oraz decydentów odpowiedzialnych za kształtowanie polityki promocji języka polskiego za granicą.

3. METODOLOGIA BADANIA

3.1 METODA BADAWCZA

W badaniu zastosowano metodę wywiadu pogłębionego, która umożliwia uzyskanie szczegółowych, wielowymiarowych narracji dotyczących doświadczeń, motywacji i ocen respondentów. Wywiad pogłębiony pozwala na eksplorację znaczeń nadawanych przez badanych własnej praktyce zawodowej oraz uchwycenie kontekstu instytucjonalnego i kulturowego, w którym funkcjonują.

Wywiady miały charakter częściowo ustrukturyzowany i były realizowane na podstawie przygotowanego scenariusza obejmującego kluczowe obszary tematyczne (m.in. droga zawodowa, status lektoratu, praca ze studentami, wyzwania dydaktyczne, działania promocyjne, potrzeby systemowe). Jednocześnie forma rozmowy umożliwiała elastyczne reagowanie na wątki pojawiające się spontanicznie oraz pogłębianie wybranych zagadnień. Scenariusz rozmowy jest załączony w Aneksie do niniejszego raportu.

Zastosowanie wywiadu pogłębionego było uzasadnione charakterem badania, którego celem było poznanie perspektywy lektorów JPJO oraz rekonstrukcja ich doświadczeń w sposób jakościowy, kontekstowy i interpretacyjny.

3.2 DOBÓR RESPONDENTÓW

Dobór respondentów miał charakter celowy i został oparty na kilku kryteriach: zróżnicowaniu płci, doświadczenia zawodowego, typu ośrodka akademickiego oraz kontekstu społeczno-kulturowego, w którym funkcjonuje lektorat.

W badaniu wzięło udział sześć osób, reprezentujących sześć ośrodków zatrudniających lektorów JPJO w ramach programu Lektorzy NAWA w następujących miastach: Jena (Niemcy), Budapeszt (Węgry), Grenoble (Francja), Białe (Mołdawia), Reykjavik (Islandia), Sztambuł (Turcja). Wśród badanych były cztery kobiety i dwóch mężczyzn. Respondenci różnili się również pod względem wykształcenia i zaplecza akademickiego: w grupie znalazły się osoby z wykształceniem literaturoznawczym, językoznawczym, kulturoznawczym, a także glottodydaktycy polonistyczni i filolodzy germańscy. Dwie osoby posiadają stopień doktora, pozostałe – tytuł magistra.

Istotnym kryterium było zróżnicowanie stażu zawodowego. W próbie znalazło się dwoje lektorów z krótkim doświadczeniem (2 lata), jak i osoby pracujące w zawodzie od 9 do 15 lat.

Pozwoliło to uwzględnić zarówno perspektywę osób rozpoczynających pracę w zagranicznym ośrodku, jak i lektorów o ugruntowanej praktyce zawodowej.

Uwzględniono także różne typy uczelni: ośrodki prowadzące pełne studia polonistyczne (Stambuł, Budapeszt) oraz takie, w których lektorat funkcjonuje bez rozbudowanego zaplecza polonistycznego (Grenoble, Jena, Reykjavik, Bielce). Dobór obejmował ponadto kraje o zróżnicowanym stopniu zainteresowania językiem polskim, w tym konteksty z wyraźniej (Grenoble, Jena, Reykjavik, Bielce) lub mniej (Stambuł, Budapeszt) zaznaczoną obecnością środowisk polonijnych.

Tak skonstruowana próba pozwoliła uchwycić zróżnicowane warunki pracy lektorów JPJO w odmiennych kontekstach instytucjonalnych i społecznych.

3.3 NARZĘDZIE BADAWCZE I PRZEBIEG BADANIA

Narzędziem badawczym był scenariusz wywiadu pogłębionego opracowany na potrzeby projektu.¹ Scenariusz miał charakter częściowo ustrukturyzowany i obejmował cztery główne części tematyczne: (I) wprowadzenie i droga zawodowa lektora, (II) praktyka dydaktyczna i codzienność pracy, (III) kompetencje międzykulturowe i promocja polszczyzny oraz (IV) wsparcie, potrzeby i rozwój zawodowy. Rozmowę zamykały pytania podsumowujące, dające respondentom możliwość swobodnego uzupełnienia wypowiedzi.

Każda część scenariusza zawierała pytania główne oraz pytania doprecyzowujące, umożliwiające pogłębienie wybranych wątków. Konstrukcja narzędzia pozwalała na zachowanie porównywalności wywiadów przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności i otwartości na wątki pojawiające się spontanicznie w trakcie rozmowy.

Badanie zostało przeprowadzone przez dwie lektorki NAWA², członkinie zespołu projektowego, w okresie od grudnia 2025 r. do lutego 2026 r. Łącznie zrealizowano sześć wywiadów z lektorami języka polskiego jako obcego pracującymi w różnych ośrodkach zagranicznych, przy czym jedna z badaczek przeprowadziła większość wywiadów (pięć).

Wywiady odbyły się na platformie Zoom, za zgodą wszystkich uczestników. Rozmowy przebiegały bez zakłóceń technicznych. Każdy z respondentów wyraził gotowość do udziału w badaniu i wykazał duże zainteresowanie projektem.

Wywiady miały charakter swobodnych, pogłębionych rozmów. Nie były wcześniej przygotowywane przez respondentów, choć były prowadzone w oparciu o ustalony scenariusz. Taka forma umożliwiła zachowanie naturalności narracji przy jednoczesnym zapewnieniu spójności

¹ Scenariusz wywiadu załączony jest w Aneksie.

² Były nimi dr Anna Mikulska oraz mgr Izabela Jach, pracujące obecnie na Sorbonne Université w Paryżu.

spójności tematycznej materiału.

Czas trwania poszczególnych wywiadów wynosił od 46 do 60 minut (średnio 50 min.), co pozwoliło na szczegółowe omówienie wszystkich obszarów przewidzianych w scenariuszu. Zgromadzony materiał stanowił podstawę dalszej analizy jakościowej i korpusowej.

3.4 METODA ANALIZY BADAŃ

Analiza materiału badawczego (transkrypcji sześciu wywiadów) opierała się na połączeniu podejścia jakościowego i ilościowego. Zastosowano dwie uzupełniające się metody analizy: analizę tematyczną wywiadów pogłębionych oraz elementy analizy korpusowej.

Podstawową metodą była analiza tematyczna sześciu transkrypcji wywiadów z lektorami języka polskiego jako obcego, która została poprzedzona zapoznaniem się z zapisem wideo rozmów. Uwzględnienie materiału audiowizualnego pozwoliło lepiej uchwycić kontekst wypowiedzi, dynamikę narracji, akcentowanie wybranych treści oraz elementy niewerbalne, które miały wpływ na odczytanie intencji interlokutorów. Proces analizy transkrypcji obejmował wielokrotną lekturę materiału, kodowanie istotnych fragmentów wypowiedzi oraz grupowanie ich w kategorie tematyczne.

Na tej podstawie wyodrębniono sześć głównych obszarów problemowych. Analiza miała charakter interpretacyjny i była ukierunkowana na identyfikację powtarzających się wątków, dominujących narracji oraz ogólnej wymowy wypowiedzi.

Uzupełnieniem analizy jakościowej była analiza korpusowa przeprowadzona na połączonym korpusie wszystkich wywiadów z wykorzystaniem narzędzia Korpusomat.eu. Zastosowano:

- analizę słów kluczowych względem korpusu referencyjnego (NKJP)
- analizę list frekwencyjnych dla wybranych kategorii leksemów (rzeczowniki, nazwy własne, czasowniki, przymiotniki).

Celem tej części było wskazanie leksemów nadreprezentowanych w dyskursie lektorów oraz identyfikacja dominujących, a także nieoczywistych pól semantycznych. Wyniki analizy korpusowej zostały odniesione do analizy tematycznej. Dane ilościowe pełniły funkcję uzupełniającą i weryfikującą, pozwalając na zobiektywizowanie obserwacji jakościowych oraz wskazanie elementów mniej oczywistych w dyskursie badanych.

4. WYNIKI ANALIZY

4.1 ANALIZA TEMATYCZNA

Analizowany materiał obejmuje sześć wywiadów pogłębionych z lektorami JPJO. Analizę przeprowadzono metodą analizy tematycznej, identyfikując powtarzalne wątki, dominanty interpretacyjne oraz różnice wynikające z kontekstu lokalnego. W ten sposób zidentyfikowano sześć głównych tematów, które zostały poniżej opisane¹.

TEMAT 1. „NIE PLANOWAŁAM TEGO” – DROGI ZAWODOWE I MOTYWACJE LEKTORÓW

W większości wywiadów dosyć wyraźnie zaznacza się motyw nieplanowanej, stopniowej profesjonalizacji. Lektorzy rzadko (wszyscy za wyjątkiem jednego) deklarują, że od początku planowali karierę w nauczaniu języka polskiego jako obcego za granicą. Ich droga zawodowa najczęściej rozpoczyna się od przypadkowych impulsów, takich jak ogłoszenie o naborze, rekomendacja znajomych czy wcześniejsze kontakty akademickie. Istotną rolę odgrywają także doświadczenia dydaktyczne – udział w szkołach letnich, prowadzenie kursów prywatnych czy praca w charakterze asystenta. W wielu przypadkach proces wchodzenia w rolę lektora miał charakter stopniowy i nie był od początku jednoznacznie zaplanowany.

Motywacje wyjazdu mają charakter wieloczynnikowy. Respondenci wskazują na chęć rozwoju zawodowego i językowego, potrzebę zmiany, mobilności oraz rozpoczęcia nowego etapu życia. Znaczenie mają również warunki instytucjonalne, takie jak stabilność zatrudnienia, forma umowy czy wsparcie finansowe. Nie bez znaczenia pozostaje ciekawość kulturowa oraz chęć doświadczenia życia w innym kraju.

Ogólna wymowa tego tematu wskazuje, że zawód lektora JPJO często „wydarza się” w biografii, a dopiero z czasem przekształca się w świadomą tożsamość zawodową.

TEMAT 2. „TO JĘZYK NISZOWY” – STATUS LEKTORATÓW W STRUKTURACH UCZELNI PRZYJMUJĄCYCH

We wszystkich analizowanych lokalizacjach pojawia się wątek peryferyjnego statusu języka polskiego. Lektoraty mają często charakter fakultatywny, funkcjonują poza głównym nurtem

¹ Cytaty z wywiadów odnoszące się do poszczególnych tematów zostały zebrane w Zestawieniu cytatów załączonym w Aneksie do Raportu.

studiów i dysponują ograniczoną liczbą godzin, co wiąże się z niewielkimi grupami. Język polski bywa postrzegany jako oferta dodatkowa, a nie ważny element programu studiów.

Wyjątkiem są uczelnie prowadzące studia polonistyczne, tj. Sztambuł i Budapeszt. Jednak nawet w tych przypadkach respondenci zauważają, że polonistyka bywa wyborem wtórnym, a część studentów trafia na nią z braku miejsc na innych kierunkach. W wypowiedziach pojawia się także wątek nierównowagi strukturalnej, przejawiającej się dominacją rusycystyki nad polonistyką wśród języków słowiańskich lub większą widocznością języków globalnych.

Ogólna wymowa tego tematu wskazuje, że język polski na uczelniach zagranicznych funkcjonuje najczęściej jako język niszowy, wymagający stałej pracy uzasadniającej jego obecność w ofercie dydaktycznej.

TEMAT 3. „SĄ MOCNO WYCOFANI” – STUDENCI LEKTORATÓW JPJO I ICH MOTYWACJE

We wszystkich wywiadach pojawia się obraz studentów jako grupy silnie zróżnicowanej językowo i kulturowo. Są to najczęściej osoby młode, w wieku 19–22 lat, które nie zawsze posiadają wykształcone strategie uczenia się języków obcych. Lektorzy podkreślają, że poziom autonomii edukacyjnej studentów bywa ograniczony, co wpływa na dynamikę pracy w grupie.

Motywacje studentów są zróżnicowane. Obejmują zainteresowania osobiste, relacje rodzinne, niekiedy plany zawodowe. Dla części osób język polski jest atrakcyjny jako „język nieoczywisty”, odmienny od dominujących wyborów językowych. Zdarza się również motywacja czysto instrumentalna, związana z uzyskaniem punktów ECTS. Lektorzy zwracają uwagę na bierność komunikacyjną studentów, spadek koncentracji oraz lęk przed mówieniem i problemy natury psychologicznej.

Ogólna wymowa tego tematu wskazuje, że nauczanie JPJO coraz częściej wymaga pracy nie tylko nad językiem, lecz także nad kompetencjami uczenia się i komunikowania, a także ogólnymi kompetencjami społecznymi.

TEMAT 4. „TRZEBA BYĆ ELASTYCZNYM” – TRUDNOŚCI LEKTORÓW I STRATEGIE RADZENIA SOBIE

Najczęściej wskazywane trudności rzadko mają charakter stricte glottodydaktyczny, a zdecydowanie częściej odnoszą się do kwestii organizacyjnych oraz psychopedagogicznych, często niezwiązanych bezpośrednio z lektoratem. Wymiar organizacyjny obejmuje kwestie zapisów na zajęcia, zmiany terminów czy ograniczoną liczbę godzin. Trudności psychopedagogiczne dotyczą natomiast motywacji i wytrwałości studentów, ale przede wszystkim ich radzenia sobie ze stresem

i lękiem przed komunikacją, który w kilku wywiadach urasta do najpoważniejszego problemu dydaktycznego.

W odpowiedzi na te wyzwania lektorzy podkreślają znaczenie elastyczności metodycznej i dostosowywania sposobu pracy do potrzeb grupy. W ich praktyce codziennej ważną rolę odgrywa indywidualne podejście do uczących się. Niekiedy jednak otwarcie przyznają, że nie wiedzą, jak mają postępować.

Ogólna wymowa tego tematu sugeruje, że skuteczność lektora JPJO opiera się obecnie na adaptacyjności i rozwiniętych kompetencjach miękkich, a nie wyłącznie na wiedzy językoznawczej czy glottodydaktycznej.

TEMAT 5. „JESTEŚMY AMBASADORAMI” – LEKTOR JAKO ORGANIZATOR I „AMBASADOR” POLSKOŚCI

W wywiadach wyraźnie wybrzmiewa postrzeganie lektora jako nieformalnego ambasadora języka i kultury polskiej w środowisku akademickim oraz lokalnym. Rola ta wykracza poza prowadzenie zajęć dydaktycznych i obejmuje aktywne budowanie obecności polszczyzny w przestrzeni uczelni oraz miasta.

Lektorzy inicjują i organizują liczne wydarzenia towarzyszące: spotkania autorskie, projekcje filmowe, warsztaty (np. kulinarne), spektakle teatralne, konkursy, dni kultury polskiej, wydarzenia okolicznościowe czy współpracę z ambasadami i konsulatami. Często działają w partnerstwie z lokalnymi instytucjami, szkołami polonijnymi, organizacjami studenckimi oraz wydziałami uniwersytetu. W wielu wypadkach to właśnie ich osobiste zaangażowanie, sieć kontaktów i inicjatywa decydują o skali i widoczności tych działań.

Ogólna wymowa tego tematu wskazuje, że trwałość i rozpoznawalność lektoratu w dużej mierze zależą od aktywności organizacyjnej samego lektora oraz jego zdolności do tworzenia wydarzeń wykraczających poza obowiązkowy program zajęć.

TEMAT 6. „POSZERZAJMY SIĘĆ KONTAKTÓW” – WSPARCIE, POTRZEBY I DOBRE PRAKTYKI LEKTORÓW

W wypowiedziach respondentów wyraźnie powraca potrzeba intensyfikacji kontaktów między lektorami oraz budowania bardziej trwałej, systemowej sieci współpracy, choć niekoniecznie narzuconej „z góry”, instytucjonalnie. Pojawia się postulat realizacji projektów oddolnych, opartych na współpracy lektorów i łączących dydaktykę z promocją kultury. Takie projekty już powstają – jednym z przykładów jest pismo *LektorzyMy* redagowane przez lektorów JPJO i z myślą o nich.

Respondenci wskazują również na potrzebę szkoleń – zwłaszcza w zakresie pracy z grupą, motywowania studentów, radzenia sobie z trudnościami komunikacyjnymi czy wyzwaniem natury psychologicznej. W obliczu zmieniającego się profilu studentów kompetencje miękkie stają się równie istotne jak wiedza językoznawcza czy metodyczna.

Ogólna wymowa tego tematu jest jednoznaczna: kluczowym zasobem systemu są sami lektorzy – ich doświadczenie, zaangażowanie oraz gotowość do współpracy. Wzmocnienie tych zasobów może istotnie wpłynąć na skuteczność nauczania i promocji języka polskiego za granicą.

OGÓLNA WYMOWA WYWIADÓW

Ogólna wymowa sześciu przeprowadzonych wywiadów tworzy spójny, wielowymiarowy obraz lektora języka polskiego jako obcego. Wyłania się z nich sylwetka wysoko zaangażowanego specjalisty, który nie ogranicza swojej roli do przekazywania wiedzy językowej, lecz funkcjonuje na styku języka, kultury i edukacji. Lektor jawi się jako osoba łącząca kompetencje dydaktyczne z umiejętnościami organizacyjnymi, komunikacyjnymi i międzykulturowymi. Jest to profesjonalista świadomy zarówno specyfiki pracy akademickiej, jak i szerszego kontekstu społeczno-kulturowego, w którym działa.

Jednocześnie wywiady pokazują, że praca ta często odbywa się w warunkach strukturalnego niedoboru – ograniczonej liczby godzin, peryferyjnego statusu języka polskiego w ofercie uczelni, niewielkich grup czy konieczności stałego uzasadniania obecności lektoratu w strukturze instytucji. Lektorzy funkcjonują więc w przestrzeni wymagającej nie tylko kompetencji merytorycznych, lecz także elastyczności, inicjatywy i zdolności adaptacyjnych.

Dominująca narracja ma charakter realistyczno-refleksyjny. Rozmówcy otwarcie mówią o trudnościach, wyzwaniach organizacyjnych i dydaktycznych, a także o zmieniającym się profilu studentów. Nie jest to jednak narracja pesymistyczna. Mimo świadomości ograniczeń lektorzy dostrzegają sens swojej pracy, jej długofalowy wpływ oraz potencjał rozwojowy. W ich wypowiedziach wyraźnie obecne jest przekonanie, że nauczanie języka polskiego za granicą ma znaczenie nie tylko edukacyjne, lecz także kulturowe i społeczne. Praca lektora jawi się zatem jako wymagająca, lecz wartościowa i dająca możliwość realnego oddziaływania – zarówno na poziomie indywidualnym (relacja ze studentem), jak i instytucjonalnym (budowanie obecności języka polskiego w środowisku akademickim).

4.2 ANALIZA KORPUSOWA

ANALIZA SŁÓW KLUCZOWYCH

W celu uzupełnienia jakościowej analizy tematycznej przeprowadzono analizę słów kluczowych z wykorzystaniem narzędzia Korpusomat.eu. Korpusem referencyjnym był Narodowy Korpus Języka Polskiego (NKJP). Analizie poddano łącznie sześć transkrypcji wywiadów pogłębionych z lektorami języka polskiego jako obcego.

Uzyskana lista słów kluczowych¹ pozwala uchwycić specyfikę dyskursu lektorskiego na tle ogólnej polszczyzny. Najwyższy ranking osiągają formy: *NAWA* (1)², *lektorat* (2), *lektorką* (3), *lektorów* (4), *lektorzy* (5), *lektoratów* (6). Jak można było się spodziewać, widoczna jest wyraźna **nadrepzentacja pola leksykalnego związanego z byciem lektorem NAWA**, co zostało do pewnego stopnia wymuszone przez scenariusz wywiadu. Badany dyskurs jest więc silnie skoncentrowany na roli zawodowej, strukturach instytucjonalnych, relacjach między lektorami, organizacji lektoratów.

Dalsze słowa kluczowe wskazują również na silne **osadzenie akademickie analizowanego** dyskursu. Znajdują się wśród nich: *slawistyce* (12), *Erasmusie* (14), *grancie* (19), *USOS* (28), *licencjacie* (31). To wskazuje, że dyskurs ma charakter wyraźnie akademicki, a nie tylko glottodydaktyczny. Lektorzy nie mówią o nauczaniu w sposób ogólny, lecz osadzają swoje doświadczenia w konkretnych strukturach uniwersyteckich i ich systemach administracyjnych. Z perspektywy interpretacyjnej oznacza to, że ich praca jest silnie uzależniona od ram instytucjonalnych, co koresponduje z wnioskami z analizy tematycznej dotyczącymi statusu lektoratu.

Wśród słów kluczowych zwraca również uwagę **obecność słów nieoczywistych**. Forma *lękowi* (32) jest szczególnie interesująca. Należy zwrócić uwagę, że chodzi tu o przymiotnik opisujący osoby mające problemy lękowe lub zachowania cechujące się lękiem, a nie o celownik słowa *lęk*³. W badanym korpusie słowo *lękowi* odnosi się do studentów mających problemy związane ze strachem przed mówieniem oraz wykazujących ogólną niepewność komunikacyjną i wycofanie w interakcjach z innymi, np.: *Studenci węgierscy są raczej tacy lękowi lub Boją się brać udział w zajęciach, wręcz są lękowi*.

¹ Korpusomat.eu ustala ranking słów kluczowych na podstawie wskaźnika BIC_Chi2, który — poprzez uwzględnienie korekty informacyjnej — pozwala ograniczyć przeszacowanie istotności przy porównaniu korpusów o znacznie różnej wielkości (w tym przypadku korpus transkrypcji wywiadów oraz NKJP). Test istotności oparto na statystyce LLR przy poziomie $p < 0,001$.

² W nawiasach podano pozycję słowa w rankingu słów kluczowych. Korpusomat tworzy ranking dla poszczególnych form wyrazowych, a nie leksemów.

³ W NKJP na 42 wystąpienia dla zapytania „lękowi” jedynie 2 odnoszą się do znaczenia przymiotnikowego, a pozostałe stanowią odmianę słowa „lęk”, co dodatkowo znacząco zwiększa rangę tego słowa kluczowego w badanym korpusie.

Z perspektywy interpretacyjnej jest to bardzo istotny sygnał, wskazujący, że dyskurs lektorów wykracza poza kwestie czysto organizacyjne czy glottodydaktyczne i obejmuje problem spadku kompetencji społecznych studentów oraz potrzebę ich wsparcia psychologicznego. To bezpośrednio koresponduje z postulatem szkoleń i mentoringu pojawiającym się w wywiadach.

ANALIZA FREKWENCYJNA

Po analizie słów kluczowych przeprowadzono analizę frekwencyjną, której celem było wskazanie najczęściej występujących leksemów w badanym korpusie w czterech grupach: rzeczowniki pospolite, nazwy własne, czasowniki, przymiotniki. Zestawienia frekwencyjne pozwalają zweryfikować analizę słów kluczowych oraz ewentualnie uzupełnić ją o jednostki/grupy tematyczne, które nie zostały w niej wychwycone.

RZECZOWNIKI POSPOLITE

Lista najczęstszych rzeczowników pospolitych potwierdza wyniki analizy słów kluczowych. Dyskurs lektorów JPJO ma wyraźnie **profil dydaktyczno-instytucjonalny**. Dominują leksemy związane z procesem nauczania: *język* (1)¹, *student* (2), *zajęcia* (3), *kurs* (14), *poziom* (22), *lekcja* (53) oraz z funkcjonowaniem w strukturach akademickich: *uniwersytet* (11), *studia* (27), *program* (31), *instytut* (58), *uczelnia* (60), *kierunek* (64), *wydział* (83). W tej grupie warto również zwrócić uwagę na słowa o **charakterze relacyjno-wspólnotowym**, np.: *rozmowa* (36), *kontakt* (51), *koleżanka* (67), *spotkanie* (71), *wsparcie* (79). Ich obecność wskazuje, że doświadczenie lektorskie jest silnie relacyjne. Praca nie jest przedstawiana jako indywidualna działalność, lecz jako element sieci współpracy, wymiany doświadczeń i potrzeby wspólnoty zawodowej.

NAZWY WŁASNE

Wśród najczęstszych nazw własnych szczególnie zwraca uwagę obecność **leksemów związanych z Rosją**: *Rosja* (20), *Moskwa* (68), *Rosjanin* (87), *Rosjanka* (88), mimo że wywiady nie dotyczyły bezpośrednio tego kraju (żaden z lektorów nie pracuje w Rosji). Może to wskazywać na funkcjonowanie języka rosyjskiego jako punktu odniesienia czy nawet konkurencji wobec języka polskiego w ramach studiów slawistycznych na uczelniach zagranicznych. Obok wspomnianej już

¹ W nawiasach podano ranking leksemów na poszczególnych listach frekwencyjnych.

nazwy *NAWA* (2), r zwraca uwagę wysoka pozycja nazwy *Erasmus* (36), co może sugerować, że **mobilność akademicka** stanowi jeden z ważniejszych mechanizmów generujących zainteresowanie językiem polskim.

CZASOWNIKI

Wśród najczęściej występujących czasowników szczególnie zwraca uwagę wysoka frekwencja form modalnych: *móc* (5), *musieć* (10), *można* (13), *trzeba* (20), co wskazuje na **normatywny i zobowiązaniowy charakter dyskursu** lektorów. Narracje koncentrują się nie tylko na opisie praktyki, lecz także na koniecznościach, ograniczeniach i postulatach zmian. Równie interesująca jest obecność czasownika *bać się* (77), który — w kontekście wcześniejszych analiz — należy interpretować jako odzwierciedlenie **problemu lęku komunikacyjnego studentów**.

PRZYMIOTNIKI

Wśród najczęstszych przymiotników zwraca uwagę wysoka frekwencja przymiotników wartościujących: *prosty* (2), *ciekawny* (12), *ważny* (16), *trudny* (17). Sugeruje ona, że narracje mają **charakter refleksyjny i oceniający** – lektorzy nie tylko opisują swoją praktykę, lecz także ją interpretują i wartościują.

Analiza najczęstszych przymiotników potwierdza również wnioski przedstawione dla nazw własnych dotyczące **znaczenia Rosji i języka rosyjskiego** w kontekście glottodydaktycznym. Przymiotnik *rosyjski* (18) pojawia się częściej niż pozostałe przymiotniki odnoszące się do wymienianych języków narodowych krajów, w których pracują lektorzy, tj. *niemieckiego* (19), *francuskiego* (27), *tureckiego* (31), *węgierskiego* (46), *islandzkiego* (104), *oczywiście poza polskim* (1). Warto przypomnieć, że żaden z badanych lektorów nie pracuje w Rosji, choć jeden z nich pracuje w Mołdawii, gdzie język rosyjski jest rozpowszechniony. Jednakże na 28 wystąpień leksemu rosyjski w badanym korpusie tylko 11 (39%) pochodzi z rozmowy z tą właśnie osobą, a pozostałe z rozmów z osobami pracującymi we Francji oraz na Węgrzech. Potwierdza się więc, że w świadomości lektorów rosyjski stanowi ważny punkt odniesienia w obrębie studiów slawistycznych i oferty językowej uczelni zagranicznych.

5. WNIOSKI Z BADAŃ

Poniższe wnioski stanowią próbę całościowego ujęcia wyników badania i łączą najważniejsze obserwacje płynące z analizy tematycznej oraz korpusowej. Nie odzwierciedlają one wprost układu zidentyfikowanych tematów, lecz są próbą zebrania kluczowych motywów i ich interpretacji w szerszej perspektywie. Zostały uporządkowane według tego, jak silnie wybrzmiewały w wypowiedziach respondentów oraz jak duże znaczenie, zdaniem autora raportu, mają dla rozumienia sytuacji lektorów JPJO za granicą.

WNIOSEK 1. LEKTOR JAKO „INSTYTUCJA W INSTYTUCJI”

Badanie pokazuje, że lektor JPJO funkcjonuje jednocześnie w dwóch porządkach: formalnym (ramy uczelni, programy, siatki godzin, regulaminy) i nieformalnym (relacje, inicjatywy, wydarzenia). W praktyce wydaje się, że to drugi z tych porządków w dużej mierze decyduje o widoczności i trwałości lektoratu. Oznacza to, że skuteczność nauczania i promocji języka polskiego nie zależy wyłącznie od miejsca w strukturze uczelni, lecz od indywidualnej sprawczości lektora.

WNIOSEK 2. LEKTORZY JAKO WYSELEKCJONOWANI PROFESJONALIŚCI

Wypowiedzi respondentów pokazują, że lektorzy JPJO pracujący za granicą są środowiskiem wyraźnie samoświadomym, refleksyjnym i pragmatycznym. Nie idealizują swojej pracy – otwarcie mówią o rozmaitych ograniczeniach związanych z ich pracą, ale równocześnie nie budują narracji kryzysowej. Świadomość wyzwań idzie w parze z poczuciem sensu wykonywanej pracy oraz przekonaniem o własnej sprawczości. Taki ton wypowiedzi sugeruje, że dobór lektorów do programu funkcjonuje właściwie: są to osoby dojrzałe zawodowo, realistycznie oceniające sytuację i nastawione na działanie.

WNIOSEK 3. SIECIOWANIE JAKO ODPOWIEDŹ NA ZAWODOWĄ IZOLACJĘ

Analiza pokazuje wyraźną obecność kategorii relacyjnych, co wskazuje, że doświadczenie lektora jest silnie oparte na relacjach. Wydaje się, że nie wynika to jednak wyłącznie z indywidualnych preferencji, lecz z realiów pracy. Lektorzy JPJO funkcjonują najczęściej jako pojedynczy przedstawiciele języka polskiego, „samotne wyspy” w zagranicznym środowisku akademickim. Potrzeba sieciowania i wymiany doświadczeń jest w tej sytuacji naturalną odpowiedzią na swoistą izolację zawodową. Relacje z innymi lektorami mogą pełnić nie tylko funkcję rozwojową, ale także wspierającą.

WNIOSEK 4. KOMPETENCJE SPOŁECZNE JAKO GŁÓWNE WYZWANIE DYDAKTYCZNE

Analiza wskazuje, że główne trudności nie koncentrują się na kwestiach glottodydaktycznych, lecz na kondycji studentów jako uczestników procesu edukacyjnego. Pojawiający się wyraźnie wątek lęku komunikacyjnego, wycofania, spadku koncentracji i ograniczonej autonomii edukacyjnej, oznacza przesunięcie ciężaru pracy lektora z przekazywania wiedzy językowej na wspieranie kompetencji społecznych i emocjonalnych studentów. Rośnie więc znaczenie kompetencji psychopedagogicznych lektorów kosztem czysto lingwistycznych.

WNIOSEK 5. ROSYJSKI JAKO PUNKT ODNIESIENIA

Język polski, będący na badanych uniwersytetach językiem niszowym, musi budować swoją pozycję nie tylko wobec języków globalnych, lecz przede wszystkim wobec języka rosyjskiego. W świadomości lektorów funkcjonuje on jako istotny punkt odniesienia w obrębie studiów polonistycznych czy slawistycznych. Może być więc interpretowany jako silny konkurent języka polskiego wewnątrz rodziny języków słowiańskich.

6. OGRANICZENIA BADANIA

Przedstawione wyniki należy interpretować z uwzględnieniem kilku istotnych ograniczeń.

Po pierwsze, badanie zostało przeprowadzone przez lektorki NAWA, a więc osoby funkcjonujące w tym samym środowisku zawodowym co respondenci. Taka sytuacja sprzyjała otwartości rozmów i pogłębionemu rozumieniu kontekstu pracy, jednak mogła również wpłynąć na charakter wypowiedzi. Widoczna w analizie dominacja dyskursu zawodowego i organizacyjnego może częściowo wynikać z tego, że rozmówcy rozmawiali z osobami „z wewnątrz” systemu. Nie można wykluczyć, że w rozmowie z badaczem zewnętrznym pewne wątki zostałyby silniej zarysowane, inne zaś mniej eksponowane.

Po drugie, dobór próby miał charakter celowy i opierał się na przyjętych kryteriach oraz istniejących kontaktach badaczek. Zaproszenia do udziału nie zostały rozesłane do wszystkich lektorów NAWA, lecz do tych, z którymi badaczki miały bezpośredni kontakt i którzy wyrazili zgodę na rozmowę. Oznacza to, że próba nie ma charakteru reprezentatywnego, a uzyskane wyniki tylko w ograniczonym stopniu mogą być statystycznie uogólnione. Możliwe jest również, że w badaniu wzięły udział osoby bardziej aktywne, zaangażowane lub pozytywnie nastawione do współpracy.

Po trzecie, liczba wywiadów (sześć) pozwala na pogłębioną analizę jakościową, lecz z racji na bardzo szeroki zasięg programu Lektorzy NAWA w naturalny sposób ogranicza możliwość pełnego uchwycenia zróżnicowania kontekstów geograficznych i instytucjonalnych – np. w badaniu nie znalazły się ośrodki spoza Europy.

Mając na uwadze powyższe zastrzeżenia, badanie należy traktować jako pogłębione studium jakościowe wybranego fragmentu środowiska lektorów JPJO, które pozwala uchwycić istotne tendencje, lecz nie rości sobie prawa do pełnej reprezentatywności całego programu lektorskiego NAWA.

7. ANEKSY

ANEKS 1. SCENARIUSZ WYWIADU

Część I. Wprowadzenie (ok. 5–7 min)

1. Jak trafił(a) Pan/Pani do pracy jako lektor języka polskiego za granicą?
  - Co było główną motywacją?
  - Jak wyglądała ścieżka zawodowa prowadząca do tej roli?
2. Jakie były Pana/Pani pierwsze wrażenia związane z nauczaniem polszczyzny w środowisku obcym kulturowo?
  - Co zaskoczyło najbardziej?
  - Jakie trudności pojawiły się na początku?

Część II. Praktyka dydaktyczna i codzienność lektora (ok. 15–20 min)

3. Jak wygląda typowy dzień pracy lektora JPJO na Pana/Pani uczelni?
  - Jakie formy zajęć są najczęstsze?
  - Jak duże są grupy i jak zróżnicowani są studenci?
4. Jakie są największe wyzwania w nauczaniu języka polskiego jako obcego?
  - Czy trudności mają charakter językowy, kulturowy, organizacyjny?
  - Jakie strategie pomagają w ich przezwyciężaniu?
5. Jakie tematy kulturowe i językowe najbardziej interesują cudzoziemców uczących się polskiego?
  - Czy są zagadnienia, które budzą szczególne emocje lub zdziwienie?
  - Jak reagują na polskie poczucie humoru, idiomy, gramatykę?

Część III. Kompetencje międzykulturowe i promocja polszczyzny (ok. 10–12 min)

6. Jak Pan/Pani rozumie rolę lektora – czy to tylko nauczyciel języka, czy też ambasador polskiej kultury?
  - Jakie elementy kultury polskiej są najtrudniejsze do przekazania?
  - Jakie najbardziej inspirujące?

7. Jak cudzoziemcy postrzegają Polskę i Polaków na podstawie kontaktu z językiem polskim?

Czy obserwuje Pan/Pani jakieś zmiany w tym postrzeganiu w ostatnich latach?

Jak duży wpływ ma popkultura, media, współczesna literatura?

Część IV. Wsparcie, potrzeby i rozwój zawodowy (ok. 10–12 min)

8. Jakiego rodzaju wsparcia najbardziej potrzebują obecnie lektorzy JPJO pracujący za granicą?

- Czy chodzi o materiały dydaktyczne, szkolenia, wymianę doświadczeń, czy raczej o sieć współpracy?

9. Czy zna Pan/Pani przykłady dobrych praktyk lub inspirujących inicjatyw w zakresie nauczania JPJO lub promocji polszczyzny?

- Czy istnieją modele, które można by przenieść do innych krajów?

10. Gdyby miał(a) Pan/Pani stworzyć własny projekt wspierający lektorów JPJO lub promujący język polski, na czym by się on opierał?

- Jakie byłyby jego główne cele?

- Kogo powinien obejmować (np. lektorów, studentów, społeczność lokalną)?

Zakończenie (ok. 5 min)

– Czy chciał(a)by Pan/Pani dodać coś od siebie?

– Co według Pana/Pani jest najważniejsze w utrzymaniu żywotności języka polskiego za granicą?

ANEKS 2. ZESTAWIENIE CYTATÓW

Legenda oznaczeń anonimizujących:

NN – pewna osoba

MS – pewne miejsce (kraj, miasto, instytucja)

LR – lektor, jeden z respondentów badania

XY – inne słowo potencjalnie identyfikujące respondenta

TEMAT 1. „NIE PLANOWAŁAM TEGO” – DROGI ZAWODOWE I MOTYWACJE LEKTORÓW

(LR1)

„No więc trafiłem z jednej strony przez przypadek, a z drugiej strony myślę, że żadnego przypadku w tym nie było. Dlatego, że pracowałem na MS (...) jako lektor. No i kiedyś, będąc w pokoju lektorskim, moja koleżanka (...) zapytała mnie, czy nie chciałbym pojechać właśnie jako lektor języka polskiego za granicę. A ja wtedy powiedziałem, że no wiesz, może kiedyś tak, natomiast aktualnie nie mam takich ambicji. I nigdy o tym nie myślałem, szczerze mówiąc.”

„A potem po tej naszej rozmowie (...) z ciekawości wszedłem na stronę, żeby zobaczyć, jakie kraje są, do jakich krajów można pojechać. (...) No i wszedłem na tę stronę i zobaczyłem ku mojemu zaskoczeniu, że są MS. (...) No a ponieważ jestem z pierwszego wykształcenia XY (...) to od razu pomyślałem sobie, że no może warto jednak skorzystać. No i co – skorzystałem, i zdecydowałem się jednak wziąć udział w rekrutacji.”

(LR5)

„Nie będę ukrywać, że nigdy nie myślałam tak naprawdę, że (...) w ogóle zostanę lektorką NAWA. (...) Wiedziałam, że coś takiego istnieje, bo bardzo dużo moich znajomych wyjeżdżało właśnie z NAWA za granicę (...) natomiast nigdy nie przypuszczałam, że sama jakby stanę się członkinią tej społeczności.”

„W 2023 roku (...) dostałam cynk od NN (...), że NAWA ogłasza nabór na lektora właśnie w MS.”

„O MS też myślałam, nawet już po pierwszym roku, jak tutaj byłam, to myślałam o zmianie.”

(LR4)

„Nigdy nie przypuszczałabym, że moja droga zawodowa potoczy się tak, a nie inaczej, ale opowiadając bardzo krótko: kiedy studiowałam w MS, zobaczyłam któregoś dnia ogłoszenie, że jedna ze szkół językowych w MS szuka lektora, lektorki języka polskiego. Bardzo mnie to zainteresowało. Akurat wtedy szukałam dodatkowego zajęcia i zgłosiłam się do tej szkoły i tak to się wszystko zaczęło.”

„Zaczęło się to wszystko wiele, wiele lat temu, kiedy wyjechałam na studia XY do MS.”

„Skończyłam (...) studia XY (...) i od jedenastu lat jestem lektorką w MS.”

(LR2)

„Jak byłam tutaj na Erasmusie, 5 lat temu, na mojej XY, gdzie teraz jestem lektorem, to bardzo chciałam właśnie być też lektorem z NAWA tutaj na XY. I (...) może kiedyś zdecydowanie do tego dążyłam. I to było moje marzenie. Duże. Nie zawsze o tym pamiętałam przez ostatnie lata, ale to było jedno z moich głównych marzeń.”

„Tak naprawdę półtora roku temu, jak składałam papiery, dokumenty na konkurs właśnie na lektorat, byłam naprawdę zdziwiona, ile już zrobiłam rzeczy lektorsko, po prostu godzinowo.”

„Jestem bardzo szczęśliwa i bardzo wdzięczna, bo to cudowne przeżycie (...) takie na poziomie osobistym, prywatnym, filozoficznym, bardzo głębokie dla mnie przeżycie.”

(LR3)

„W czasie studiów w Polsce (...) dostałam stypendium rządu MS. No i wyjechałam na studia do MS.”

„Chciałam chyba po prostu mówić lepiej po XY. (...) Może bym się trochę znudziła, że chciałam poznać inny kontekst, też właśnie nauczania języka polskiego, bo uwielbiam uczyć, a z drugiej strony też chciałam popracować nad sobą.”

„A moi znajomi w tym czasie założyli księgarnię XY (...) i ona stała się takim punktem spotkań (...) dla osób zainteresowanych Polską.”

TEMAT 2. „TO JĘZYK NISZOWY” – STATUS LEKTORATÓW W STRUKTURACH UCZELNI PRZYJMUJĄCYCH

(LR4)

„W MS nie ma takiego wydziału XY. Jest on w MS (...), ale w MS nie ma takiego wydziału. Ja nawet podejmowałam próbę, może nawet nie założenia, ale pytania się, czy byłoby możliwe stworzenie takiego wydziału... skomplikowane.”

„Ja jestem teraz przypisana wydziałowi XY, ale oprócz języka XY i XY jest właśnie tylko język polski fakultatywny.”

„Są to zajęcia nieobowiązkowe (...) i wielu moich studentów przeprosza i mówi: ja niestety muszę teraz egzamin zdawać, nie mogę się teraz uczyć polskiego.”

„Są to zajęcia nieobowiązkowe, ja nawet bardzo rzadko stawiam moim studentom oceny. A jeżeli już, to tylko dla ich własnej oceny, tak niestety te stopnie ode mnie nigdzie się nie liczą.”

„Jak już wspomniałam, zawsze we wrześniu jest taki boom i najwięcej jest w grupach dla początkujących, a później troszeczkę się te grupy wykruszają właśnie dlatego, że są to zajęcia nieobowiązkowe.”

„Czasami siedzimy w dwójkę w sali, albo w trójkę.”

(LR3)

„To nie są studenci slawistyki. Oni studiują u mnie logistykę, psychologię, medycynę.”

„To nie jest slawistyka. To jest jakby wyobraź sobie, że to jest taki lektorat. (...) Ten lektorat tutaj jest prowadzony w ramach szkoły, można tak powiedzieć szkoły języka obcego, szkoły języków obcych (...) na uniwersytecie. Także to nie jest w ramach wydziału slawistyki. To jest, tak można powiedzieć, instytucja, która świadczy usługi językowe w ramach uniwersytetu.”

„Jest tak naprawdę, że studenci dostają ECTS, że mogą sobie wybrać: albo pójdą uczyć się języka obcego, albo pójdą na sport i mają te 3 czy 4 punkty, już nie pamiętam. (...) W takich ramach prowadzony jest lektorat języka polskiego.”

„To był taki quiz, wiesz, Wiedza o Polsce! Było 15 pytań na Kahoot. I to nie były jakieś takie pytania trudne. (...) Wyniki były szokujące. Szokujące, to znaczy, większość myślała, że na przykład stolicą jest Kraków, bo prawdopodobnie to jest jedyne miasto, które kojarzą. Także nie wiedzą nic. (...) Dla nich to jest totalnie nowe. Po prostu biała kartka, którą trzeba w jakiś sposób zapisać, zorganizować. (...) W tym sensie jest to naprawdę język mocno egzotyczny.”

„Były duże problemy w ogóle w tej szkole. W tej szkole, języków obcych na uniwersytecie, z zapisami. To jest jeden problem. Drugi problem, który tutaj jest – ja idę oczywiście w kierunku tego, że bardzo jest mało tych tych lektoratów z języka polskiego i tak naprawdę prowadzę teraz tylko jeden lektorat, jedną grupę.”

„Ale ze strony chyba tych pań, które pracują w administracji, jest dosyć duży opór. (...) One są też nieprzyzwyczajone do tego, że coś się tutaj dzieje, bo w tej szkole generalnie się poza moimi warsztatami nic nie dzieje.”

(LR1)

„Poprowadziłem taki dodatkowy kurs dotyczący realioznawstwa polskiego... Muszę niestety powiedzieć, że nie było dużo chętnych na ten kurs.”

„Zdecydowałem się jednak prowadzić już tylko zajęcia lektoratowe na różnych poziomach.”

(LR6)

„Często polonistyka nie jest ich pierwszym wyborem. Często kiedy pytam studentów, dlaczego wybrali polonistykę, a no bo się nie dostałem na rusycystykę, a bo chciałam studiować filologię hiszpańską, ale nie było miejsc i tak dalej.”

„Więc ta motywacja studentów do podejmowania nauki jest naprawdę różnaita i no wcale nie najczęstsza niestety jest ta, że ktoś świadomie i zdecydowanie przychodzi studiować polonistykę.”

„Na MS mamy Zakład XY, który znajduje się w katedrze sławistyki.”

„Polonistyka do tej pory, do tego roku, nie była jakoś szczególnie wysoko szacowana przez MS decydentów.”

„Często kiedy pytam studentów, dlaczego wybrali polonistykę, słyszę: bo nie dostałem się na rusycystykę, bo nie było miejsc na innym kierunku. Ale są też tacy, którzy mówią, że interesują się polską kulturą, że oglądają polskie filmy.”

„Na liście na roku przygotowawczym jest powiedzmy 60 czy 70 osób. Realnie... najpierw koło czterdziestu osób, a obecnie przychodzi około trzydziestu pięciu.”

„No i na pierwszym roku ta liczba maleje. (...) Na pierwszym roku było około dwudziestu osób.”
(LR2)

„Mam na przykład normalnych studentów polonistyki, u nas sławistyki, którzy albo wybierają zajęcia major albo minor z języka polskiego.”

„Jest 12 osób w grupie, ale na przykład żadna z tych osób nie ma major w kierunku wiodącego z języka polskiego, tylko każda z nich chodzi na język polski na polonistykę, ale dodatkowo mówi po bułgarsku, chorwacku, serbsku...”

TEMAT 3. „SĄ MOCNO WYCOFANI” – STUDENCI LEKTORATÓW JPJO I ICH MOTYWACJE

(LR6)

„To są osoby zaraz po szkole średniej, więc mają 18–19 lat, czasem 20. I to widać – widać, że oni jeszcze uczą się, jak się uczyć. Nie zawsze mają wypracowane strategie uczenia się języka obcego.”

„Motywacja jest bardzo różna – od bardzo świadomej, po zupełnie przypadkową.”

(LR2)

„Niektórzy przyszli, bo kochają Polskę. Pisali do mnie, że byli kiedyś w Polsce, że mają znajomych, że interesuje ich kultura.”

„Mam też studentów, którzy traktują to bardziej jako dodatkowy język, coś ciekawego, innego, mniej oczywistego niż angielski czy niemiecki.”

„Rzeczywiście, zderzyłam się z tym, że studenci węgierscy są raczej tacy lękowi, bardzo się boją, nie są skorzy do odzywiania się, do bycia aktywnym na zajęciach.”

„Więc na pewno to, że byli dosyć lękowi, ci studenci bali się.”

„Takie mieli różne parkowania psychologiczne, cięższe.”

„Wiesz co, zwróciłaś uwagę na bardzo taki aktualny temat, jak ta inteligencja emocjonalna i te różne, niestety, trudności, zaburzenia na zajęciach, których może my nie widzieliśmy np. 10 lat temu, jak uczyliśmy.”

(LR4)

„Moi studenci są bardzo różni – z prawa, z ekonomii, z biologii, z filologii. Każdy ma inną motywację.”

„Część studentów przychodzi, bo ma rodzinę w Polsce albo planuje wyjazd do pracy. Inni mówią wprost, że potrzebują punktów.”

„Widać też, że mają problem z systematycznością. Bardzo szybko się zniechęcają, jeśli coś jest trudne.”

(LR1)

„Studenci są bardzo młodzi, często to pierwszy rok studiów. Nie zawsze wiedzą, jak pracować z językiem, jak się uczyć słówek, jak powtarzać.”

„Część z nich wybiera polski, bo to coś innego. Mówią, że nie chcą kolejnego języka zachodniego, tylko coś mniej oczywistego.”

„Zdarza się, że boją się mówić. Nawet jeśli znają słowa, to widać blokadę.”

„No to niestety coraz częściej jest wycofanie.”

„Ale żeby były dynamiczne, żeby się działo, i tak dalej, jak widzę, takie wycofanie, to ja też się zaczynam wycofywać.”

„Mam w grupie dziewczynę, która, jak to LR powiedziała, że to są osoby lękowe. Zgodziłbym się tu w stu procentach, jeśli chodzi o tę dziewczynę. To znaczy, ona jest tak wycofana. Ona tak bardzo się boi odpowiadać i to nie tylko mnie, tylko między swoimi studentami, kolegami, koleżankami, że ja na to sposobu nie mam.”

(LR3)

„To są studenci bardzo różnych kierunków – medycyna, psychologia, logistyka. Oni nie studiują języków, więc ich podejście do nauki języka jest inne.”

„Niektórzy przychodzą z ciekawości, bo byli w Polsce, bo mają polskich znajomych. Inni traktują to bardziej użytkowo.”

„(...) Stanowią większe wyzwanie, (...) pewnie to wynika z powodu wieku, właśnie, ale można powiedzieć, że są posłuszni, słuchają. Są bardziej bierni też w tym, jak się uczą.”

„Widzę też, że mają coraz większy problem z koncentracją. Trudno im utrzymać uwagę przez całe zajęcia.”

„Ale wydaje mi się, że widzę w ich oczach, że są zainteresowani, tylko że jeszcze się bardzo boją.”

„Że jest zaobserwowana pewna tendencja, że oni są wycofani, lękowi.”

„Znaczy, że nie będzie, że prosi o to, czy może pracować sam, bo praca w grupie go stresuje. Wywołuje u niego jakieś po prostu stany takie nerwowe, lękowe.”

„To my nie wiemy, czy ci ludzie po prostu, czy oni nas nie rozumieją, czy się nas boją, czy są zmęczeni, czy coś jest jeszcze.”

„(...) jest trudniej ich zintegrować (...), że student potrafi podejść i na przykład powiedzieć, że on nie będzie pracował w grupie.”

(LR5)

„Studenci są bardzo młodzi i bardzo różni. Niektórzy są bardzo zmotywowani, inni przychodzą zobaczyć, czy im się spodoba.”

„Część osób interesuje się Polską przez popkulturę, przez muzykę, przez znajomych.”

„Mam też wrażenie, że coraz częściej trzeba ich uczyć nie tylko języka, ale też tego, jak się uczyć.”

TEMAT 4. „TRZEBA BYĆ ELASTYCZNYM” – TRUDNOŚCI LEKTORÓW I STRATEGIE RADZENIA SOBIE

(LR3)

„No naprawdę muszę włączyć swój niemiecki moduł. Polska uprzejmość zupełnie nie działa. To tak à propos różnic kulturowych. Więc ja mam w sobie te dwie osobowości. Tak. I po polsku jestem chyba dużo bardziej uprzejma. I to działa. Naprawdę. Jak się tak przełączę i przestanę... jestem bardziej gruboskórna, to tutaj działa.”

(LR1)

„Nie wiem, czym to do końca jest powodowane. Czym było powodowane. Niemniej to na początku sprawiało taki organizacyjny dylemat, przynajmniej w niektórych grupach, tak? No bo jak 1 grupa powiedziała, że nie może wtedy, a może wtedy, a ja miałem zajęcia, akurat w tym czasie z inną grupą, to powodowało to to, że ja musiałem automatycznie zmieniać cały harmonogram, który ustaliłem już wcześniej.”

(LR2)

„Tak, to teraz po roku, mam więcej doświadczenia. I też można powiedzieć więcej takich utrwalonych technik radzenia sobie z tą sytuacją, bo na początku to nie było takie oczywiste i było to pewne wyzwanie dla mnie, tak pod względem zorganizowania pracy oraz cierpliwości, dlatego że okazało się, że każdy student w grupie ma inny background. (...) No i jakoś trzeba wypracować narzędzia pracy. Żeby jednak te lektoraty hulały i żeby wszyscy mogli się uczyć i ćwiczyć.”

„Obecnie ja pracuję w systemie, w którym na papierze studenci rzeczywiście powinni mieć B2 na końcu studiów licencjackich, ale to jest tylko i wyłącznie wykonalne, jeżeli ja i na przykład jedna moja koleżanka, z którą pracuję, jeżeli będziemy po prostu w naszym wolnym czasie, poza USOS ichniejszym po prostu codziennie dawały przez rok dwie dodatkowe godziny zajęć w naszym czasie wolnym, co ja i tak, robię bardzo często, ale też czasami po prostu już nie ma kiedy.”

(LR5)

„Moje ambitne plany dotyczące tego, że tyle a tyle to zrealizuję w materiału w trakcie tego roku akademickiego mojego, no musiałam już po pierwszym semestrze bardzo, bardzo mocno zweryfikować, no bo po prostu tutaj się nikomu z niczym nie spieszy.”

„Więc jakby naciskanie na nich, czy dociskanie ich, żeby robili coś szybciej, czy uczyli się więcej, no nie ma po prostu najmniejszego sensu, bo to w ogóle nie przynosi efektów.

Robimy swoje w swoim tempie i nie przejmujemy się tym, czy zrealizujemy cały program, czy nie zrealizujemy całego programu, wszystkich założeń.”

(LR6)

„Początki nie były łatwe, bo nie jestem XY, tylko jestem polonistą, a język miejscowy, język XY, no nie należy do najłatwiejszych i wcześniej nie miałem z nim większej styczności. Więc oczywiście, jeśli chodzi o życie w MS i próbę przystosowania się do tej nowej sytuacji, to oczywiście wymagało to czasu.”

„No ale to nie tylko język XY, ale też uniwersyteckie realia, które, których tutaj doświadczyłem. Bo uniwersytet w MS jest instytucją nieco bardziej hierarchizowaną niż w Polsce, no i decyzje zapadają zazwyczaj na wyższych szczeblach niż to ma miejsce na uczelniach w Polsce.”

(LR4)

„Jak widzisz, trochę się uśmiecham. Ponieważ w MS jest zupełnie odwrotnie. Po pierwsze, do pandemii wynajem mieszkań przynajmniej w MS był bardzo tani. (...) Niestety po pandemii, też po wybuchu wojny, wszystko się zmieniło, ceny w MS są teraz kosmiczne. (...) Na chwilę obecną wynajmuję kawalerkę i samo wynajęcie kosztuje mnie XY. To jest różnica. Kiedyś było XY, a teraz jest XY. Dlaczego się uśmiecham? Ponieważ przepraszam, że to powiem, ale w MS (...) pierwszym wyzwaniem to jest najpierw przekonanie właściciela mieszkania, żeby w ogóle ze mną jakąś umowę podpisał. (...) Ja potrzebowałam bardzo dużo czasu, żeby pewne rzeczy zrozumieć, jak to wszystko funkcjonuje.”

TEMAT 5. „JESTEŚMY AMBASADORAMI” – LEKTOR JAKO ORGANIZATOR I „AMBASADOR” POLSKOŚCI

(LR6)

„Ja jak mogę, to im pokazuję jakieś strony internetowe, z którymi mogliby się zapoznać, no jak mamy przerwę, no to włączam jakąś polską muzykę. Więc to nie jest tak, że zostawiamy ich tylko (...) z jakimś podręcznikiem Grzegorzyczkowej, składni polskiej. (...) Tylko pokazuję im też coś jeszcze, żeby zobaczyli, że ten język polski to nie jest tylko tam reguły gramatyczne i narzędnik.”

„Trochę im tutaj, jak im opowiadam o różnych rzeczach, właśnie związanych z Polską, że tu, w MS, o proszę tam w Pałacu XY (...) znajduje się jeden z najstarszych serwisów porcelanowych europejskich. I to nie tam żadna Miśnia czy Paryż. Tylko właśnie Warszawska Fabryka Porcelany, bo wtedy te relacje dyplomatyczne były bardziej właśnie: Warszawa-MS, niż MS-MS.”

„ (...) Dzisiaj przyszedł jeden z moich studentów w czasie przerwy i mówi: (...) Byłem w Muzeum Marynarki Wojennej czy jakichś statków. No i proszę zobaczyć. Pokazuje mi zdjęcie, że był jakiś taki przyrząd, nawet nie znam nazwy, który używa się na statkach, jakiś taki silnik, (...) było tam napisane: „Cała wstecz. Cała naprzód.” No i tam mu tłumaczyłem, co to znaczy i do czego to mogło służyć.”

„Polska jest jednak dla nich krajem dość egzotycznym, dość dalekim i w zasadzie mało znanym. Już pomijając tę odległość geograficzną, ale także obcość kulturową. Bo pamiętamy, że te relacje polsko-XY chociaż w historii były dużo żywsze ze względu na, no nie wiem, granicę czy właśnie te konflikty zbrojne i tak dalej... No tych relacji było dużo więcej. Aż w dziewiętnastym wieku te relacje z wrogich wyewoluowały nawet w relacje takie przyjacielskie. Kiedy Rzeczpospolitej nie było na mapie, to przecież wielu Polaków znajdowało schronienie w MS. Na tej bazie, w zasadzie, bardzo wiele można w MS zbudować. Właśnie na bazie tego dziewiętnastego wieku i wkładu Polaków w rozwój życia zarówno kulturalnego, jak i społecznego w MS.”

„Ale pamiętam, że kiedy opowiadałem im o historii Polski i trafił temat Jagiellonów i Królowej Jadwigi, która miała tytuł Rex Poloniae, czyli króla Polski. Więc to ich bardzo zainteresowało, jak to kobieta w tamtych czasach i była monarchą? Więc tu zwłaszcza dziewczyny później po zajęciach podchodziły, żeby im polecić jeszcze jakąś książkę o tej królowej Jadwidze. Więc to ich zainteresowało.”

(LR5)

„Zrobiłam takie specjalnie zajęcia z kultury sarmackiej i później z kultury chłopskiej. I to im się szalenie podobało, że w ogóle coś takiego jak sarmatyzm było i skąd to się wzięło i te wszystkie stroje i zwyczaje itd., itd. Tak samo też jak robiłam tą lekcję o kulturze chłopskiej, to bardzo mocno zahaczaliśmy o etnografię, co oni absolutnie uwielbiają.”

„Na przykład w tamtym roku, w tamtym semestrze, jakby ten kurs historii połączyłam z wieczorami filmowymi. Tak, żeby mogli sobie lepiej wyobrazić, jak Polska w XX wieku wyglądała i co się u nas działo. No i na przykład jak puszczałam Katyń, to niektóre osoby wychodziły. Ale to, wiesz co, jest bardzo ważne, (...) bo tak naprawdę my jako lektorzy wiemy, że język łączy się z kulturą, to jest tak jakby nieodłączna część zajęć, które prowadzimy.”

(LR4)

„Może zaryzykuję tutaj wielkie stwierdzenie, ale myślę, że to właśnie my, a nie dyplomaci, jesteśmy większymi ambasadorami naszego kraju. Jestem pewna, że jak ktoś ciebie widzi w MS, to mówi sobie: Aha! Takie są Polki! Tak wygląda Polka! Tak, ale dyplomaci często nie pokazują się tak na zewnątrz, nie uczestniczą tak w życiu danego kraju, miasta, tak jak my. I to jest też takie moje główne zadanie – dawać dobry obraz mojego kraju, moim zachowaniem, moją postawą.”

(LR3)

„Te kolaże wyszły bardzo dobrze, więc planujemy zrobić wystawę. Tak, żeby coś stało w tym budynku na parterze, gdzie jest pusto, ale też żeby znowu promować Polskę, chcę tę wystawę zrobić z kolażami studentów przed zapisami na drugi semestr, żeby sobie pooglądali wszyscy. No i będzie też wernisaż tej wystawy.”

„Organizujemy taką serię warsztatów kulinarnych “Przez żołądek do serca”. Bo poznałam tutaj restauratorkę w MS, która jest z Polski. (...) Dobrze jej idzie ta restauracja, ale właśnie zgodziła się, że poprowadzi dla nas takie warsztaty kulinarne, które są też sponsorowane przez konsulát Polski!”

„Przyjeżdża też teatr. To też organizujemy z NN ze Szkoły MS. To jest teatr, zaraz to jest Akademia Teatralna Zelwerowicza z Warszawy, ale z filią w Białymstoku. (...) Więc oni przyjeżdżają tutaj ze spektaklem. I NN chciała na początku, żeby ten spektakl był u nich w szkole. Zaproponowałam, żeby był na uniwersytecie, bo uniwersytet dysponuje też salą teatralną i dyrektorka też zgodziła się na to.”

„Wczoraj miałam taką sytuację, (...) w trakcie tej słowiańskiej wigilii było też śpiewanie. Śpiewaliśmy Czerwone Gitary "Jest taki dzień" Skaldów, "Z kopyta kulig rwie", no bo nie może być to żadna kolęda, bo Jezus się nie może narodzić na Boże Narodzenie we MS, w uniwersytecie, bo nie może być to przecież religijne w ogóle. W każdym razie poprosiłam, bo przygotowuję zawsze też takie krótkie prezentacje, wiesz, też po XY, taki kontekst, jak to jest osadzone w historii muzyki Polski, skąd to wynika, jaki styl oni reprezentują.”

„Rozmawiałam z dyrektorem o różnych pomysłach, które bym miała, czy to na przykład wycieczek, takich wspólnych wycieczek studyjnych, ale już nie do MS, tylko właśnie w kierunku Polski ze studentami, żeby zebrać tych studentów lektoratów i wyruszyć do Polski, bo ja to bardzo też lubię robić. I to robię w MS, takie wycieczki edukacyjne. Co najmniej dwa razy do roku jeździmy.”

„Wyłącznie kursy językowe nie działają. To znaczy wyłącznie uczenie języka za granicą, to nie jest interesujące dla lingwistów, jeżeli są osoby, które studiują lingwistykę, żeby podtrzymać na długie lata zainteresowanie i motywację, nie da rady bez kultury, po prostu nie da rady. Bez kontaktu, bezpośredniego kontaktu z kulturą polską i z krajem nie jesteś w stanie utrzymać tej motywacji. W związku z tym rzeczywiście organizuję i wyjazdy studyjne, i jeździmy na rowerach w Polsce bardzo dużo, to są takie wycieczki weekendowe, chodzimy do restauracji polskich i jeździmy na jakieś spacerzy z przewodnikami. Takie też popołudnia i chodzimy na wystawy. To też tutaj organizowałam, to też była akurat wystawa. Bez tego nie da rady, bo wyłącznie uczenie języka to jest..., no nie, bo język to nie jest tylko wyizolowany system znaków, jest osadzony w pewnej kulturze. Jeżeli o tym zapomnimy, ja nie mówię tutaj o nauczaniu patriotycznym, zupełnie nie. Ale jeżeli to wyłączymy, to właśnie odchodzi nam ten czynnik ludzki i to przestaje być interesujące po pewnym czasie.”

(LR1)

„Na przykład miałem super lekcję, to się muszę pochwalić, o Konkursie Chopinowskim. Chciałbym ją codziennie po prostu prowadzić. (...) To była lekcja, która zawierała materiał autentyczny. Posłuchaliśmy audycji, w której się mówi o Konkursie Chopinowskim i tak dalej. Natomiast właśnie przez to, że to nie jest wydarzenie, które odbywa się co roku i akurat odbywało się w tym roku, (...) to mogłem zrobić coś innego, coś co nie jest dopełniaczem, biernikiem, słownictwem związanym z życiem codziennym, i tak dalej. Więc to była taka dla mnie również odskocznia, no i coś ciekawego, żeby im pokazać, rozpromować ten konkurs chopinowski, powiedzieć im, że mamy coś takiego w Polsce, że to jest, jest duża impreza i tak dalej. No i ta lekcja wyszła bardzo fajnie.”

„Moje studentki zorganizowały cykl filmów polskich w kinie, które tutaj jest w MS. Raz w miesiącu w środę jest jakiś film. Dwa tygodnie temu to był "Pokot" Agnieszki Holland, a jeszcze wcześniej był "Rejs". I na wszystkich tych filmach jest zawsze pełna sala. Co prawda to nie jest wielka sala kinowa, tylko mniejsza, ale jest wypełniona. Więc to też jednak o czymś świadczy, że to zainteresowanie, bo co ważne, ja nie widzę na sali tylko moich studentów, bo to działa na zasadzie plotki czy reklamy szeptanej. Oni na swoich wydziałach promują to polskie kino, zapraszają swoich znajomych, i przychodzą grupkami. Nawet osoby, które nie uczą się polskiego, które no nie mają takiego zainteresowania, dają się namówić swoim znajomym, koleżankom.”

(LR2)

„Razem z taką miłą dziewczyną NN, która jest influencerką polską w MS, ona jest filologiem XY z wykształcenia, stworzyliśmy, wymyśliliśmy taką formułę sondy ulicznej. Nagraliśmy filmiki z Instytutem Polskim mające na celu promocję języka polskiego w przestrzeni publicznej w MS. (...) Naszym założeniem było to, że to będą filmiki na social media, czyli głównie na Facebook i na Instagram. Zależało nam na takich krótkich formach, miałyby przyciągnąć głównie młodych ludzi na kursy języka polskiego w Polskim Instytucie! Muszę powiedzieć, że to się dosyć udało. Teraz już jesteśmy po emisji drugiego filmiku, zostało nam jeszcze 2 na Instagramie i na Facebooku, i z tego, co patrzyłam kilka dni temu, ostatnio mieliśmy już chyba 15 000 wyświetleń. Po dwóch dniach, tak. Także myślę, że to naprawdę dociera do dużej ilości osób i to widać po komentarzach. XY piszą, że o dzięki temu filmikowi wrócą do nauki języka polskiego.”

„Teraz też próbuję założyć polski chór u nas na sławistyce. Byliśmy w zeszłym tygodniu, pierwsze próby. Przygotowujemy występ na następny tydzień świąteczny... I byli bardzo zaangażowani. Bardzo zaangażowani! 15 zwrotek na raz. “Pójdźmy wszyscy do stajenki.”

„W zeszłym roku też udało mi się stworzyć takie małe koło i namówiłam dwie studentki, żebyśmy tłumaczyły Słonimskiego, Broniewskiego, Kabaret Starszych Panów, Maanam piosenki, “Wyjątkowo zimny maj” przetłumaczyłyśmy na XY...”

TEMAT 6. „POSZERZAJMY SIĘ KONTAKTÓW” – WSPARCIE, POTRZEBY I DOBRE PRAKTYKI LEKTORÓW

(LR1)

„Natomiast instytut na pewno nas wspiera. Wie o mnie, że ja tutaj jestem. Też jak byłem tam ostatnio to dali mi bardzo dużo różnych fantów, które mogę rozdzielać moim studentom. Więc to jest to.

Niestety MS nie leży teoretycznie daleko od MS, natomiast praktycznie połączenie między MS a MS (...) nie jest dobre. (...) Bardzo ubolewam, ponieważ Instytut w MS i w MS robi bardzo fajne rzeczy i chętnie bym uczestniczył w różnych wystawach, czy tam w rozmowach, w inicjatywach, które instytut organizuje, ale w moim przypadku niestety, nie jest to możliwe, żeby to robić regularnie.”

„Mnie osobiście na pewno przydałby się mentoring, albo superwizja. To jest coś, czego brakuje w naszym zawodzie. Dlatego, że będąc lektorem, czy w ogóle, będąc nauczycielem, trzeba się mierzyć z różnymi wyzwaniami, nie tylko tymi merytorycznymi. (...) Myślę, że taki mentoring, czy właśnie superwizja, na której, na którym można byłoby podzielić się takimi merytorycznymi kwestiami, i też uzyskać jakąś pomoc, sugestię i tak dalej, to byłoby bardzo ciekawym, interesującym rozwiązaniem z jednej strony. Z drugiej strony właśnie to, co powiedziałem na początku, to znaczy, studenci, którym coraz częściej brakuje koncentracji, skupienia na jednej rzeczy, studenci z problemami różnymi społecznymi, studenci lękowi, którzy są również dla nas wyzwaniem. Myślę, że na takim mentoringu, czy właśnie superwizji byłoby świetnie o tym porozmawiać z jakimś doświadczonym lektorem, na przykład z osobą, która też ma do tego predyspozycje, która wie, jak ten zawód wygląda i tak dalej. Więc ja bym sobie tego życzył, naprawdę.”

(LR2)

„Chciałabym stworzyć jakieś takie już dłuższego czasu. O tym myślę, chciałabym stworzyć jakieś takie bardziej może koło wsparcia lektorskiego, nie tylko psychologicznego, mentalnego, takiego dydaktycznego, metodycznego, opierającego się na jakieś wymianie pomysłów, wymianie doświadczeń, wymianie materiałów. Nie chciałabym absolutnie wchodzić w kompetencje NAWA. Dlatego że wiem, że nasze biuro już się tym zajmuje, i też taka jest rola programu, żebyśmy sobie nawzajem pomagali.”

„Mam pomysł na taki projekt, żeby połączyć może nie wszystkich, ale połączyć więcej naszych ośrodków ze sobą. To znaczy, chciałabym po prostu, żeby nasi studenci nawzajem się poznali, żeby mieli okazję się poznać, żeby mieli okazję na wymianę doświadczeń, żeby mogli do siebie jeździć. Chciałabym, żeby też mogli na przykład wspólnie pojechać do Polski.”

(LR3)

Proponowałam różne projekty, bo w trakcie naszego spotkania, tej konferencji lektorek i lektorów NAWA w MS, się też spotkałyśmy. Słuchaj, właśnie od razu poszłam wtedy do tych osób z dyrekcji

NAWA, które były tam na miejscu. Rozmawiałam z dyrektorem o różnych pomysłach, które bym miała.

(LR6)

„W zależności od tego, kto przeszedł rekrutację, było takie szkolenie przed wyjazdem, kilkudniowe. Bo te kraje były różne. (...) Było więc takie spotkanie przedwyjazdowe ze specjalistami od tych miejsc (...), z kimś, kto zna kulturę, tradycję, język danego kraju. No i zapoznawał nas z tym. Także jak ja jechałem do MS (...), to nie było tak, że jechałem (...) zupełnie nieświadomy niczego. (...) W przypadku NAWA tego nie mamy. (...) Jesteśmy od razu rzućni na głęboką wodę.”

(LR4)

„Chciałabym komuś opowiedzieć np. o tej ciężkiej jesieni i zimie w MS. Myślę, że wszyscy zdają sobie sprawę, że są różne miejsca lektoratów. Przecież nasi koledzy i koleżanki lektorzy są w tak różnych miejscach, czasami egzotycznych! I trzeba liczyć się z tym, że jest ta, tak zwana, specyfika miejsca, gdzie jesteśmy, prawda? Ale jeżeli mogę mówić o mojej pracy, dla mnie najcenniejsze jest jednak to wsparcie materialne, z tego względu, że pracuję w MS.”

„To pismo jest takim wsparciem dla lektorów. Jest też bardzo cenną wymianą informacji.”

„Myślę na przykład o naszych konferencjach odbywających się co roku latem. Dla mnie osobiście są one ogromnym wzbogaceniem. Kiedy mogę poznać lektorów z innych krajów, porozmawiać z nimi chociaż chwilę. To zawsze bardzo ciekawi, wartościowi ludzie. Niektóre historie z lektoratów są po prostu niewiarygodne, niesamowite.”

